

ANDRZEJ LINEBURG, JANINA PASTUSZKO

Badania nad przydatnością preparatów Sulfatyf i Anticoccid w zwalczaniu kokcydiozy jelitowej u królików

Instytut Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych Wydziału Weterynarii SGGW w Warszawie
Dyrektor: prof. dr A. STRYSZAK

W chwili obecnej kiedy coraz bardziej wzrasta ekonomiczne znaczenie hodowli królika domowego, pilną koniecznością jest dysponowanie odpowiednimi preparatami do zwalczania kokcydioz wysuwających się na czoło pasożytniczych chorób królika.

Celem podjętych badań było sprawdzenie przydatności przeciw kokcydiozie królików preparatów: Sulfatyf i Anticoccid wyprodukowanych przez zakłady Biowet-Drwalew, a stosowanych z dobrym skutkiem w zwalczaniu kokcydiozy drobiu.

W skład zadanej kultury wchodziły następujące gatunki kokcydii: *Eimeria magna* 45%, *Eimeria perforans* 35%, *Eimeria irresidua* 15%, i *Eimeria media* 5%.

Zastosowanie kultury wielogatunkowej było podyktowane występowaniem z reguły u królików inwazji mieszanej w warunkach naturalnych. Do doświadczenia użyto oocysty wyosobnione z naturalnych przypadków kokcydiozy królików.

W momencie wystąpienia u królików zarażonych pierwszych objawów klinicznych choroby, które z uwagi na wysoką dawkę inwazyjnych oocyst, manifestowały się jednocześnie pojedynczymi upadkami, przystąpiono do leczenia zwierząt podając im badane

Tab. 1. Wyniki doświadczenia (zbiorczo)

Grupa królików	Preparat i jego stężenie (czystej substancji) w wodzie do picia (%)	Liczba królików leczonych	Średnie dobowe zużycie wody w grupie (w ml)	Liczba padłych królików	Liczba wyleczonych królików	Śmiertelność (w %)
I	Anticoccid 0,03	11	600	11	—	100
II	Anticoccid 0,06	10	400	10	—	100
III	Sulfatyf 0,2	10	900	3	7	30
IV	Sulfatyf 0,4	10	800	5	5	50
V	Króliki kontrolne zarażone, nie leczone	—	850	13	—	100
VI	Króliki kontrolne nie zarażone, nie leczone	—	1000	—	—	—

Dostarczony do badań Sulfatyf (odpowiednik Esb₃ — Ciba) ma postać proszku barwy żółtej, jest dobrze rozpuszczalny w wodzie i zawiera 33% soli sodowej sulfachlorpyrazyny, 5,5% *Natrium sulfuricum anhydricum ad 100% Lactosum*. Preparat Anticoccid (odpowiednik Amprolium firmy Merck Sharp & Dohme) dostarczono w postaci tabletek dobrze rozpuszczalnych w wodzie, zawierających 0,3% składnika czynnego.

Badania przeprowadzono wiosną (maj — czerwiec) 1971 r. na 78 królikach rasy białej duńskiej w wieku od 2 do 3 miesięcy wolnych od kokcydiozy. Króliki podzielono na 6 grup po 13 zwierząt każda. Króliki 5 grup zarażono za pomocą sondy przełykowej kulturą oocyst inwazyjnych w dawce 200 000 oocyst na jedno zwierzę (dawka śmiertelna).

preparaty w wodzie do picia w ciągu kolejnych 10 dni. Układ grup królików oraz zastosowane dawki leków przedstawia tab. 1.

W czasie doświadczenia zwracano uwagę na: objawy kliniczne, zużycie dobowe wody, wydawanie oocyst z kałem oraz stopień śmiertelności. Wyniki badań przedstawiają tab. 1 i 2.

Wszystkie padłe w doświadczeniu króliki były poddane badaniu sekcijnemu. Stwierdzono u nich krwotoczne zapalenie jelit cienkich i grubych połączone z obrzękiem błony śluzowej. W zeszkobinach błony śluzowej stwierdzono liczne kokcydia w różnych stadiach cyklu endogenego.

Tab. 2. Przebieg doświadczenia

Grupa królików	Liczba królików	Liczba padłych królików w poszczególnych dniach doświadczenia																				Liczba królików pozostałych przy życiu
		Okres zadawania leku																				
		1-8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19-23	24	25	26	27	28-31	32	33	34	
I (Anticoccid) 0,03%	13	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	2	1	2	—	0
II (Anticoccid) 0,06%	13	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	3	—	—	1	—	1	2	—	0
III (Sulfatyf) 0,2%	13	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	7
IV (Sulfatyf) 0,4%	13	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	5
V (Kontrola zarażona nieleczona)	13	—	4	—	2	2	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	1	—	0
VI (Kontrola niezarażona)	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13

Badania kału królików w czasie podawania leków wykazywały stale obecność licznych oocyst wszystkich gatunków kokcydiów użytych do zarażenia.

Omówienie wyników

1. Anticoccid podawany przez 10 dni w wodzie do picia w stężeniu 0,03% i 0,06% nie jest skutecznym lekiem przeciw ostrej kokcydiozie jelitowej u królików, gdyż nie hamuje rozwoju kokcydiów u zwierząt i nie zapobiega śmiertelnemu przebiegowi inwazji. Anticoccid podawany zwłaszcza w stężeniu 0,06% jest słabo pobierany przez króliki (tab. 1).

2. Sulfatyf podawany przez 10 dni w wodzie do picia w stężeniu 0,2% i 0,4% okazał się również mało skutecznym preparatem w przebiegu ostrej kokcydiozy u królików, ze względu na dość duży procent śmiertelności wśród zwierząt leczonych.

Adres autora: lek. wet. Andrzej Lineburg, Warszawa, ul. Grochowska 272, Wydział Weterynarii.

ENENKEL A.: Uzdrawienie hodowli prosiąt. (Ozdrowieni chowu prasat). Veterinařstvi 21, 1, 15—19, 1971.

Choroby „stajenne” a zwłaszcza enzoptyczne zapalenie odoskrzelowe płuc i zakaźne zapalenie nosa powodują duże straty w niektórych hodowlach prosiąt. Autor dokonał próby uzdrowienia hodowli przez odnowienie stada z prosiąt SPF („specific pathogen free”). Prosięta otrzymywał drogą hysterektomii. Maciory operowano w 112—115 dniu ciąży, prosięta maciorki oraz z każdego miotu 1—2 knurki hodowano 14 dni w inkubatorach (temp. w pomieszczeniu z inkubatorami początkowo 38°C, pod koniec dnia 35°C, a w drugim tygodniu 25°; temp. w inkubatorach o ok. 5°C wyższa) a potem w adaptacyjnych kojcach. Karmienie początkowo 5-krotne, a potem 3-krotne w ciągu dnia. Dawka dzienna początkowo wynosiła 170 g, dochodząc z czasem do 340 g; zawierała mleko krowie z dodatkiem 7,5% tłuszczu i 17,5% mączki. W kojcach dawano prosiętom mleko skondensowane z dodatkiem (od 3 dnia pobytu w kojcu) preparatu B-lactal. Od 6 tygodnia prosięta dostawały już mieszankę pokarmową „prestarter” i przechodziły do wychowalni, a po 2 tygodniach do normalnych chlewni (waga — 19—24 kg).

Ogółem operowano 99 macior, uzyskano 668 prosiąt (głównie maciorek) a straty do 12 tygodnia wyniosły 14,8% (w tym w inkubatorach 11,2% a w kojcach 3,6%). Największe straty dały prosięta z 112 dnia ciąży, a najmniejsze — z 115 dnia.